

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 czerwca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Gerszewska
Sędziowie:	SSA Daria Stanek (spr.) SSO del. Beata Golba-Kilian
Protokolant:	sekr. sądowy Sylwia Gruba

po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2020 r. w Gdańsku

sprawy R. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do emerytury pomostowej

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Słupsku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 8 sierpnia 2019 r., sygn. akt V U 460/19

oddala apelację.

SSA Daria Stanek SSA Małgorzata Gerszewska SSO del. Beata Golba-Kilian

Sygn. akt III AUa 1199/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 kwietnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił R. B. prawa do emerytury pomostowej, ponieważ ubezpieczony nie udowodnił co najmniej 15 lat wykonywania pracy w szczególnych warunkach na dzień 1 stycznia 2009 r., a nadto nie udowodnił rozwiązania stosunku pracy.

R. B. wniósł odwołanie od decyzji domagając się jej zmiany i przyznanie prawa do emerytury pomostowej wskazując, że w okresie od dnia 20 listopada 1974 r. do dnia 3 sierpnia 1994 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace motorzysty na statku rybackim i po odliczeniu okresów urlopu bezpłatnego i okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej legitymuje się 15 - letnim okresem pracy w szczególnych warunkach.

Pozwany wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od ubezpieczonego na swoją rzecz kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Słupsku V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 8 sierpnia 2019 r. w sprawie V U 460/19 zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu R. B. (B.) prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 maja 2019 r. (punkt pierwszy) oraz nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (punkt drugi).

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji. Ubezpieczony ur. (...), z zawodu motorzysty, w dniu 20 marca 2019 r. złożył wniosek o emeryturę pomostową. Pozwany uznał za udowodniony przez ubezpieczonego okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 35 lat, 8 miesięcy i 22 dni, nie uwzględniając żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy w dniu 15 kwietnia 2019 r. wydał zaskarżoną decyzję. W okresie od dnia 20 listopada 1974 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. ubezpieczony zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w G., gdzie z wyłączeniem okresów urlopów bezpłatnych i odbywania zasadniczej służby wojskowej, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracował kolejno na stanowiskach: młodszy motorzysta, motorzysta. Praca wykonywana była na statkach rybackich w rybołówstwie dalekomorskim. Dla wszystkich członków załogi obowiązywał wydłużony czas pracy- do 12 godzin na dobę, 7 dni w tygodniu. Niekiedy praca wykonywana była przez 16 godzin. Do zakresu obowiązków ubezpieczonego na ww. stanowiskach należała naprawa silników, maszyn i urządzeń np. wind trałowych. Wskazane czynności wykonywał w maszynowni, pod pokładem. Na zmianie pracował motorzysta i mechanik. Pracę motorzysty ubezpieczony świadczył, codziennie przez 8 godzin, a następnie przez 4 godziny zajmował się połowem i przetwórstwem ryb. W pomieszczeniu maszynowni znajdowały się silniki spalinowe i dwa agregaty prądotwórcze, kotły napędzające mączkarnię i przechodziły rury parowe. W pomieszczeniu panowała wysoka temperatura około 38-40 C. Pracodawca w dniu 11 stycznia 1999 r. wystawił ubezpieczonemu świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W dokumencie tym podał, że ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w G. w okresie od dnia 20 listopada 1974 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku młodszego motorzysty, a następnie motorzysty. Pracodawca wskazał, że w ww. okresie ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych- rybaka morskiego określoną w załączniku Nr 1 do Zarządzenia Ministra- Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 2 lutego 1983 r. w sprawie wieku pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnie szkodliwych dla zdrowia lub uciążliwych w zakładach resortu gospodarki morskiej. Z dniem 30 kwietnia 2019 r. z ubezpieczonym rozwiązany został stosunek pracy. Okres pracy ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w G., z pominięciem urlopów bezpłatnych i okresu służby wojskowej wynosi 15 lat, 7 miesięcy i 4 dni.

Sąd Okręgowy w rozważaniach prawnych odwołał się do treści art. 3, art. 4, art. 8 i art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1924; dalej ustawa o emeryturach pomostowych) wskazując, że w rozpoznawanej sprawie zasadniczą kwestią sporną było, czy ubezpieczony na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych posiadał wymagany staż pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze określony przepisami tejże ustawy. Ubezpieczony wraz z wnioskiem o emeryturę przedłożył świadectwo pracy w warunkach szczególnych z dnia 1 stycznia 1999 r., z którego wynika, że w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w G. w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę zidentyfikowaną wykazem B działem IV poz. 4 (motorzysta), zarządzenia Nr 24 Ministra-Kierownika Urzędu Gospodarki Morskiej z dnia 15 sierpnia 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu gospodarki morskiej. Treść tego świadectwa w pełni koresponduje z zachowaną dokumentacją osobowo-płacową ubezpieczonego za okres zatrudnienia w przedmiotowym przedsiębiorstwie oraz z zeznaniami ubezpieczonego, który wskazał, że swoją pracę wykonywał bezpośrednio na jednostkach pływających. Dokumenty, jakie znajdowały się w posiadaniu organu rentowego w dacie wydania zaskarżonej decyzji, potwierdziły zarówno fakt wykonywania określonej pracy w warunkach szczególnych, jak i okres jej świadczenia. W wykazie A i B stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, stanowiącego akt wykonawczy do art. 32 ustawy emerytalnej,

wymienione są prace: rybaków morskich (poz. 9, dział VIII wykazu A oraz poz. 4 dział IV wykazu B), podobnie jak w załączniku do ustawy o emeryturach pomostowych, pod poz. 22. W ocenie Sądu Okręgowego, skoro ubezpieczony wykonywał pracę na wodzie (art. 3 ust. 1 i ust. 2 pkt 1b) ustawy o emeryturach pomostowych, która pod rządami rozporządzenia kwalifikowana była jako praca rybaka morskiego wykazana w dziale VIII poz. 9 wykazu A, to nie ma usprawiedliwionych podstaw do tego, by nie traktować ubezpieczonego jako rybaka morskiego uprawnionego do emerytury po wykazaniu 15 letniego okresu wykonywania takiej pracy. Za taką oceną przemawia również okoliczność, iż pod poz. 23 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych wymieniono prace na statkach żeglugi morskiej. Redakcja poz. 23 wskazuje, iż dotyczy on wszystkich pracowników zatrudnionych na statkach żeglugi morskiej. Nabywają oni prawo do emerytury pomostowej po przepracowaniu 15 lat na statkach żeglugi morskiej. Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy uznał, że R. B. spełnia warunki do przyznania mu prawa do emerytury pomostowej, albowiem wykonywana przez niego przed dniem 1 stycznia 2009 r. praca na stanowiskach młodszego motorzysty i motorzysty może być zakwalifikowana jako praca w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturze pomostowej, tak jak i przed 1 stycznia 1999 r., były pracami w szczególnych warunkach w rozumieniu poprzednio obowiązujących przepisów rozporządzenia. Mając powyższe na uwadze Sąd I instancji na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w punkcie pierwszym wyroku. W punkcie drugim orzeczenia Sąd Okręgowy stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji na podstawie art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej. W niniejszej sprawie ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było ustalenie okresu pracy w szczególnych warunkach, a organ emerytalny nie mógł ustalić we własnym zakresie, czy odwołujący się pracował w szczególnych warunkach, bowiem przedstawione przez niego świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie określało charakteru pracy ściśle według wykazu, działu i pozycji rozporządzenia. Powyższe skutkowało koniecznością przeprowadzenia postępowania dowodowego przez sąd, w tym przesłuchania ubezpieczonego, analizy jego akt osobowych i dopiero zebrany w ten sposób materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, jakie czynności odwołujący się faktycznie wykonywał na stanowisku motorzysty. W tej sytuacji organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie okresu pracy w szczególnych warunkach w toku postępowania przed tym organem.

Apelację od wyroku wywiódł pozwany, a z treści jej uzasadnienia wynika, że dotyczyła ona punktu pierwszego wyroku. Zarzucono mu naruszenie prawa materialnego, tj. art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych przez błędną jego wykładnię i uznanie, iż ubezpieczony spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury pomostowej.

Wniesiono o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie od ubezpieczonego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa prawnego za obie instancje według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji pozwany szczegółowo przedstawił argumenty na poparcie stanowiska w sprawie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie.

Spór w przedmiotowej sprawie koncentrował się na kwestii spełniania przez R. B. przesłanek prawa do emerytury pomostowej wynikających z ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1924; dalej ustawa o emeryturach pomostowych).

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, a także przywołał odpowiednie przepisy prawa i trafnie uznał, że ubezpieczony spełnił przesłanki do emerytury pomostowej. Sąd Apelacyjny w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy uznał, że prace wykonywane przez ubezpieczonego w spornym okresie należy zakwalifikować jako prace w warunkach szczególnych określone w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych pod poz. 23 - prace na statkach żeglugi morskiej, a nie jak uczynił to Sąd I instancji – pod poz. 22 - prace rybaków morskich. Pozostaje to jednak bez wpływu na zaskarżone rozstrzygnięcie, albowiem zaskarżony wyrok odpowiada prawu.

Organ rentowy w apelacji podniósł jeden zarzut, był to zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych przez błędną jego wykładnię i uznanie, iż ubezpieczony spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury pomostowej, który okazał się niezasadny. Podstawą prawną przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej był art. 49 w zw. z art. 4 pkt 1–5 i 7 ustawy o emeryturach pomostowych, a nie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Apelacyjny w trybie art. 382 k.p.c. uzupełnił postępowanie dowodowe na okoliczność, czy ubezpieczony po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Ubezpieczony w okresie od dnia 2 września 2005 r. do dnia 31 grudnia 2011 r. w (...) S.A. w M. pracował na stanowisku pomocnika operatora wieży. W okresie od dnia 1 stycznia 2012 r. do dnia 30 stycznia 2017 r. wykonywał pracę w (...) sp. z o.o. w M. na stanowisku pomocnik operatora wieży, a od dnia 1 lutego 2017 r. do dnia 30 kwietnia 2019 r. – operatora wieży, a w punkcie 11 świadectwa pracy z dnia 30 kwietnia 2019 r. wskazano, że nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze (świadectwo pracy z dnia 30 kwietnia 2019 r. – k. 3 a.s. świadectwo pracy z dnia 31 grudnia 2011 r. – k. 2 cz. B a.o., akta osobowe z ww. zakładów pracy). Ubezpieczony ww. okresach nie wykonywał pracy operatorów żurawi wieżowych, do obsługi których są wymagane uprawnienia kategorii IŻ lub równorzędne oraz dźwignic portowych lub stoczniowych (poz. 12 załącznika nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych). W okresie zatrudnienia w (...) sp. z o.o. nie był zgłaszany w deklaracji ZSWA (zgłoszenie danych o pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze) (pismo z dnia 7 lutego 2020 r. – k. 57 a.s.). Ubezpieczony pracował przy produkcji kontenerów, obsługiwał wieżę i kontrolował kontenery z obciążeniem (przesłuchanie wnioskodawcy w charakterze strony –k. 17v a.s., zapis na płycie CD 00:24:28-00:35:40, płyta CD – k. 18 a.s. w zw. z art. 17, zapis na płycie CD 00:04:17-00:22:28, płyta CD – k. 18 a.s. w zw. z k. 12-12v, zapis na płycie CD 00:05:29-00:16:45, płyta CD – k. 13 a.s.).

W związku z powyższym, Sąd Odwoławczy w wyniku uzupełniającego postępowania ustalił, że ubezpieczony po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Zatem Sąd Okręgowy przyznając ubezpieczonemu świadczenie prawidłowo orzekł na podstawie art. 49 w zw. z art. 4 pkt 1–5 i 7 ustawy o emeryturach pomostowych.

Przechodząc do rozważań prawnych wskazać należy, że na podstawie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki: (1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.; (2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; (3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; (4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn; (5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; (6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; (7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Ustawa o emeryturach pomostowych dopuściła odstępstwa od przesłanki wymienionej w jej art. 4 pkt 6, wskazując w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, że prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która: (1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; (2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12; (3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

W wyroku z dnia 4 września 2012 r., I UK 164/12, OSNP 2013/15-16/185 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że określenie „okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3”, zawarte w art. 49 pkt 3 ustawy o emeryturach pomostowych, oznacza okres pracy wskazany w art. 3 ust. 1 i 3 tej ustawy, bez wliczania

do niego okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy emerytalnej.

Zgodnie z przepisami art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku. Wykaz tych prac określa załącznik nr 1 do ustawy.

W świetle art. 3 ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy o emeryturach pomostowych czynniki ryzyka, o których mowa w ust. 1, są związane z następującymi rodzajami prac - w szczególnych warunkach determinowanych siłami natury - prace na wodzie.

Z kolei pod pojęciem prac o szczególnym charakterze ustawodawca rozumie, zgodnie z art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych, prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się. Wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy.

Zgodnie z art. 3 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1.

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 53 ze zm.; dalej ustawa emerytalna) za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia lub o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Rodzaje prac w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze zostały określone w wykazach A i B, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.; dalej rozporządzenie) oraz wykazach stanowiskowych wydanych na podstawie § 1 ust. 2 i 3 tego rozporządzenia.

Do okresu uprawniającego do emerytury pomostowej osiągniętego przed dniem 1 stycznia 2009 r. wlicza się okresy pracy w szczególnych warunkach oraz w szczególnym charakterze, o których mowa w art. 32 ust. 2 i 3 i art. 33 ustawy emerytalnej i w rozporządzeniu, jak również okresy takiej pracy w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Za okresy pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze osiągnięte po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych uznaje się wyłącznie te okresy, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Brak jest podstaw prawnych do przyznania - z mocy art. 49 ustawy - emerytury pomostowej ubezpieczonemu, którego dotychczasowy okres pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie jest okresem pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, OSNP 2013 nr 5 - 6, poz. 62; z dnia 4 września 2012 r., I UK 164/12, OSNP 2013 nr 15 - 16, poz. 185 i z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 159/13, LEX nr 1405231).

Należy również wskazać, że w świetle art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych pracownik wykonujący prace w szczególnych warunkach wymienione w pkt 20 (prace nurka lub kesoniarza, prace w komorach hiperbarycznych), 22 (prace rybaków morskich) i 32 (prace bezpośrednio przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest lub prace

rozbiórkowe związane z ich usuwaniem) załącznika nr 1 do ustawy, który spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1, 4-7, nabywa prawo do emerytury pomostowej, jeżeli: (1) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 50 lat dla kobiet i co najmniej 55 lat dla mężczyzn; (2) ma okres pracy w szczególnych warunkach wymienionej w pkt 20, 22 i 32 załącznika nr 1 do ustawy, wynoszący co najmniej 10 lat.

Sąd II instancji dokonując analizy orzeczeń Sądu Najwyższego i sądów powszechnych uznał, że stanowisko w zakresie zdefiniowania stanowiska pracy rybaka morskiego określonego w załączniku nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych pod poz. 22 ewoluowało na przestrzeni lat. Wraz z wejściem w życie ustawy o emeryturach pomostowych zrodził się w problem, jak należy rozumieć prace rybaków morskich na potrzeby tego aktu prawnego, czy chodzi tu o wszystkich rybaków morskich bez względu na rodzaj stanowiska, na którym wykonywali pracę czy też na gruncie tej ustawy istotny jest podział na prace rybaków morskich w służbie pokładowej i prace rybaków morskich w innych służbach (np. mechanicznej, elektrycznej, obsługi chłodzi).

Po pierwsze wskazać należy, że Sąd Apelacyjny w Szczecinie w uzasadnieniu wyroku z dnia 18 października 2012 r., III AUa 261/12, LEX nr 1237971 wskazał, że nie można podzielić stanowiska, że motorzysta kutrowy i mechanik kutrowy na kutrze rybackim jest rybakim morskim, bowiem każdy z członków załogi kutra ma przypisany swój własny zakres czynności (ze stanu faktycznego wynikało, że ubezpieczony pracował jako mechanik lub mechanik i motorzysta, nie pełnił wacht, pomagał rybakom przy wyciąganiu sieci). Sąd Apelacyjny w Szczecinie zmieniając zaskarżony wyrok Sądu I instancji i oddalając odwołanie miał na uwadze orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2011 r., II UK 356/10, LEX nr 901608, w którym Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że praca rybaków morskich na stanowiskach motorzysty kutrowego, mechanika kutrowego kierownika maszyny i jego zastępców nie są pracami rybaków morskich. W ocenie Sądu Apelacyjnego skoro tylko prace rybaków morskich zostały wymienione w załączniku nr 1 poz. 22 do ustawy o emeryturach pomostowych, to tylko prace na tym stanowisku zostały uznane za charakteryzujące się szczególnym stopniem szkodliwości i uciążliwości, bądź jako prace wymagające szczególnie wysokiej sprawności psychofizycznej, odpowiedzialności - jako prace wykonywane w trudnych warunkach atmosferycznych, na pokładzie kutra, przy połowie ryb i ich patroszeniu.

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 24 stycznia 2014 r., III UK 33/13, OSNP 2015/4/54 uchylił ww. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 18 października 2012 r. i sprawę przekazał temu sądowi do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu orzeczenia wskazano, że pojęcie „prace rybaków morskich”, użyte w pkt 22 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, do którego odwołuje się art. 8 tej ustawy, obejmuje nie tylko prace członków załogi zatrudnionych na stanowisku rybaka oraz starszego rybaka, ale również zajmujących stanowisko mechanika lub motorzysty. Art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych obejmuje swą dyspozycją wszystkie osoby, wykonujące prace rybaków morskich, wymienione zarówno wykazie A, jak i B załącznika do rozporządzenia. Nie można bowiem, bez wyraźnej podstawy prawnej, tożsamego pojęcia „prace rybaków morskich” traktować odmiennie: w sposób zawężający na potrzeby ustawy o emeryturach pomostowych oraz w sposób szeroki, z uwzględnieniem pracy członków załogi kutra rybackiego w służbie mechanicznej, na potrzeby ustawy emerytalnej. W kontekście powyższego pojęcie rybaka morskiego obejmuje nie tylko tych członków załogi, którzy zatrudnieni są na stanowisku rybaka czy starszego rybaka, ale również tych zajmujących stanowisko mechanika czy motorzysty. Sąd Najwyższy nie podzielił poglądu wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 czerwca 2013 r., II UK 377/12, LEX nr 1353964, że za prace rybaków morskich w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych uznawać jedynie prace takich rybaków wymienione w wykazie B załącznika do rozporządzenia. Po pierwsze, ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny, wiążący w postępowaniu kasacyjnym, z którego wynika, że wnioskodawca jako członek załogi kutra rybackiego zasadniczo pełnił obowiązki motorzysty i mechanika kutrowego, ale również wykonywał czynności związane ze stanowiskiem rybaka jak wydawanie i wyciąganie sieci oraz sortowanie i patroszenie ryb, jest odmienny od stanowiącego podstawę faktyczną powyższego rozstrzygnięcia, w którym ubezpieczony nie wykonywał pracy związanej bezpośrednio z łowieniem i wstępnym przetwórstwem ryb. Skoro ustawa o emeryturach pomostowych prace rybaków morskich jako prace w warunkach szczególnych uprawniające do świadczeń przewidzianych ustawą wymienia tylko raz, w jednym punkcie 22 załącznika nr 1 do ustawy, zasadne wydaje się przyjęcie, że ustawodawca przyznał prawo do emerytury pomostowej, na warunkach określonych w art. 8 ustawy, pracownikom wykonującym wszystkie prace rybaków

morskich, bez różnicowania, czy według innych przepisów i wydanych na ich podstawie wykazów resortowych wykonywali prace rybaków morskich na określonych stanowiskach i w określonych podmiotach. Brak w przepisach ustawy o emeryturach pomostowych jakiegokolwiek ograniczenia możliwości zaliczenia do prac rybaków morskich prac poszczególnych członków załogi kutra rybackiego w zależności od przynależności do załogi pokładowej czy mechanicznej i to w zależności od zatrudniającego podmiotu, przemawia w ocenie Sądu Najwyższego za przyjęciem, że art. 8 tej ustawy obejmuje swą dyspozycją wszystkie osoby, wykonujące prace rybaków morskich, wymienione w zarówno w wykazie A jak i B załącznika do powołanego wyżej rozporządzenia. Nie można bowiem, bez wyraźnej podstawy prawnej, tożsamego pojęcia „prace rybaków morskich” traktować odmiennie: w sposób zawężający na potrzeby ustawy o emeryturach pomostowych oraz w sposób szeroki, z uwzględnieniem pracy członków załogi kutra rybackiego w służbie mechanicznej, na potrzeby ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 kwietnia 2014 r., III UK 124/13, OSNP 2015/8/112 podtrzymał ww. stanowisko (stan faktyczny – ubezpieczony pracował na stanowisku motorzysty okrętowego i mechanika okrętowego).

Sąd Apelacyjny w Szczecinie, mając na względzie ww. stanowisko Sądu Najwyższego, w wyrokach z dnia: 29 maja 2014 r., III AUa 233/14, LEX nr 1480586, 10 czerwca 2014 r., III AUa 247/13, LEX nr 1493899, 9 lipca 2014 r., III AUa 1152/13, LEX nr 1504459 wskazał, że pojęcie rybaka morskiego, zawarte w punkcie 22 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, obejmuje nie tylko tych członków załogi, którzy zatrudnieni są na stanowisku rybaka, czy starszego rybaka, ale również tych zajmujących stanowisko mechanika czy motorzysty.

Sąd Najwyższy podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko także w wyroku z dnia 4 lutego 2015 r., III UK 73/14, LEX nr 1653764 wskazując, że przywołane przez niego w uzasadnieniu orzeczenia regulacje prawa krajowego i międzynarodowego upoważniają do przyjęcia, że użyte w pkt 22 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych ogólne pojęcie „pracy rybaków morskich”, której wykonywanie uprawnia do emerytury pomostowej z mocy art. 8 tej ustawy, obejmuje wszystkich członków załogi kutra rybackiego i wszystkie prace rybaków morskich, na wszystkich wyszczególnionych na liście załogi stanowiskach, w tym także na stanowisku motorzysty i mechanika. Tym bardziej, że - jak wynika z bezspornych ustaleń Sądów obydwu instancji - osoby zatrudnione w służbie mechanicznej statków rybackich realizując obowiązki przypisane dla tych stanowisk, jednocześnie wykonywały prace przy połowie i przetwarzaniu ryb. Sąd Najwyższy wskazał także, że postuluje się, aby możliwe byłoby uwzględnienie przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej wszelkich okresów pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, niezależnie od wymiaru czasu pracy, proporcjonalnie do zgłoszonego wymiaru takiej pracy (por. D. Dzieński, Wymiar czasu pracy w ustawie o emeryturach pomostowych, PiZS 2012 nr 10, s. 23 - 27). Także w orzecznictwie sądów administracyjnych prezentowana jest liberalna wykładnia pojęcia pracownika wykonującego pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Trzeba w tym miejscu zwrócić uwagę na odmienną redakcję art. 3 ust. 4 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych w relacji do § 2 rozporządzenia. W uchwale składu siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., I OPS 4/12 (ONSAiWSA 2013 Nr 2, poz. 24) stwierdzono więc, że w postępowaniu o umieszczenie pracownika w ewidencji pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, o której mowa w art. 41 ust. 4 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych (a w konsekwencji tego - opłacania za niego składki na Fundusz Emerytur Pomostowych), za pracownika wykonującego prace o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 5 tej ustawy może być uznany pracownik, który wykonując prace o szczególnym charakterze, wykonuje także inne czynności wskazane przez pracodawcę w ramach świadczenia pracy. Użyty w art. 3 ust. 4 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych zwrot „pełny wymiar czasu pracy” odnosi się bowiem do wymiaru czasu pracy określonego w umowie o pracę, a nie do czynności uznawanych za pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Zdaniem przedstawicieli doktryny, miarodajne dla zakwalifikowania pracownika do osób wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze powinno być to, że pracownik wykonuje rodzaj pracy wymienionej w załączniku nr 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych będąc zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy (na pełnym etacie) i ten rodzaj wykonywanej pracy stanowi podstawowy obowiązek pracownika, bez względu na to, czy oprócz wymienionego rodzaju pracy wykonuje

również inne czynności (J. Parchomiuk, Problemy emerytur pomostowych w orzecznictwie sądów administracyjnych, PiZS 2013 nr 2, s. 30).

Wobec rozbieżności w orzecznictwie Sąd Najwyższy podjął uchwałę 7 sędziów z dnia 17 września 2015 r., III UZP 7/15, LEX nr 1793677, że członkom załogi statku rybackiego wykonującym prace w służbie pokładowej przysługuje prawo do emerytury pomostowej na podstawie art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych w związku z punktem 22 załącznika nr 1 do tej ustawy. W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że ustalając zakres pojęcia „prace rybaków morskich”, o którym mowa w ustawie o emeryturach pomostowych, nieuprawnione jest odwoływanie się do wykładni językowej, w tym do potocznego, językowego znaczenia terminu rybak morski, ani do definicji zamieszczonej w art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 2 maja 1991 r. o pracy na morskich statkach handlowych, w myśl której marynarzem lub rybakim jest osoba posiadająca morskie kwalifikacje zawodowe, stwierdzone zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. o bezpieczeństwie morskim (obecnie na podstawie ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim; jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 611) oraz definicji rybaka morskiego zawartej w art. 3 lit. b rozporządzenia Rady /WE/ nr 1198/2006 z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego. Ukształtowanym poglądem w orzecznictwie i doktrynie jest, że zasada pierwszeństwa wykładni językowej nie powinna prowadzić do wniosku, iż interpretatorowi wolno jest całkowicie ignorować wykładnię systemową i funkcjonalną. (...) Przyjęcie wykładni językowej pojęcia rybak morski umożliwiłoby całej załodze statku, w tym rybakom w służbie mechanicznej, elektrycznej, kucharzom nabycie prawa do emerytury pomostowej po przepracowaniu 10 lat pracy w tych warunkach, co prowadziłoby do nieuzasadnionego rozszerzenia dotychczasowych uprawnień ubezpieczonych. Wbrew odmiennemu stanowisku wyrażonemu przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 kwietnia 2014 r., III UK 124/13, ustawodawca nie pozbawił rybaków w służbie mechanicznej prawa do emerytury pomostowej. Ustawa o emeryturach pomostowych za prace w szczególnych warunkach uznaje w pkt 23 załącznika nr 1 także prace na statkach żeglugi morskiej, a ustawa z dnia 18 września 2001 r. - Kodeks morski (t.j.: Dz.U. z 2013 r., poz. 758 ze zm.) w art. 2 § 1 stanowi, że statkiem morskim jest każde urządzenie pływające przeznaczone lub używane do żeglugi morskiej, zwane dalej statkiem. Kodeks morski stosuje się do morskich statków handlowych. Natomiast zgodnie z art. 3 § 2 Kodeksu morskiego, morskim statkiem handlowym jest statek przeznaczony lub używany do prowadzenia działalności gospodarczej, a w szczególności do: przewozu ładunku lub pasażerów, rybołówstwa morskiego lub pozyskiwania innych zasobów morza, holowania, ratownictwa morskiego, wydobywania mienia zatopionego w morzu, pozyskiwania zasobów mineralnych dna morza oraz zasobów znajdującego się pod nim wnętrza Ziemi. A zatem ustawodawca w ustawie o emeryturach pomostowych nie pozbawił pozostałych członków załogi statku rybackiego uprawnień do tego świadczenia, umożliwiając zakwalifikowanie wykonywanej przez nich pracy jako „prace na statkach żeglugi morskiej”, o czym stanowi pkt 23 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Oznacza to, że przyznano im uprawnienia emerytalne po spełnieniu tożsamyh warunków, jakie wynikały z rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., czyli po osiągnięciu wieku 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz wykazania wymaganego 15- letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach. W tym kontekście wyłącznie członkom załogi statku rybackiego wykonującym prace w służbie pokładowej przysługuje prawo do emerytury pomostowej na podstawie art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych w związku z punktem 22 załącznika nr 1 do tej ustawy.

Następnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 stycznia 2016 r., II UK 13/15, LEX nr 1970392 wskazał, że warunki wymagane do nabycia prawa do emerytury pomostowej przez ubezpieczonych wykonujących prace rybaków morskich są tożsame z warunkami nabycia prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, wymienionymi w § 8 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.). Tak więc za prace rybaków morskich ujętą w pkt 22 załącznika nr 1 ustawy z 2008 r. o emeryturach pomostowych należy przyjmować prace rybaków morskich w służbie pokładowej, a nie prace wykonywane na wszystkich stanowiskach zajmowanych przez pracowników wpisanych na listę członków załogi statku rybackiego.

Również w wyroku z dnia 14 maja 2014 r., II UK 460/13, LEX nr 1478023 Sąd Najwyższy podtrzymał swoją nową linię orzeczniczą wskazując, że za „prace rybaków morskich” w rozumieniu pkt 22 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, do którego odwołuje się art. 8 tej ustawy, mogą być uznane tylko prace rybaków morskich („w służbie

pokładowej”) wymienione w wykazie B (Dział IV poz. 4) stanowiącym załącznik do rozporządzenia, a nie prace („w służbie mechanicznej”) wymienione w wykazie A (Dział VIII) stanowiącym załącznik do tego rozporządzenia (w sprawie ubezpieczony pracował na stanowisku mechanika chłodni).

Natomiast w wyroku z dnia 16 czerwca 2016 r., III UK 174/15, LEX nr 2086107 Sąd Najwyższy wskazał, że członkom załogi statku rybackiego wykonującym prace w służbie pokładowej przysługuje prawo do emerytury pomostowej na podstawie art. 8 ustawy o emeryturach pomostowych. Sąd Najwyższy w sprawie III UK 174/15 uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego, którym oddalono apelację od wyroku Sądu I instancji. Z ustaleń stanowiących podstawę zaskarżonego wyroku wynika, że w spornych okresach skarżący pracował na stanowiskach oficera wachtowego (pokładowego) na statku rybackim. Praca na tych stanowiskach była wymieniona w wykazie B, dziale IV, poz. 4 pkt 4-6 zarządzenia nr 24. Stanowisko oficera wachtowego wymienione jest również w obowiązującym aktualnie § 56 rozporządzenia z 2013 r. jako stanowisko w dziale pokładowym na statkach rybackich, obok stanowisk młodszego rybaka, rybaka, starszego rybaka, kierownika jednostki i kapitana. Podobne regulacje zawierało poprzednio obowiązujące rozporządzenie z 2005 r. (por. także w tym zakresie uzasadnienie zdania odrębnego J. Strusińskiej-Żukowskiej do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2015 r., III UZP 7/15). Sąd drugiej instancji, opierając się na językowej wykładni pojęcia rybaka morskiego i odwołując się do potocznego rozumienia tego określenia jako osoby trudniącej się „zawodowym łowieniem ryb na morzu”, nie rozważał uprawnień skarżącego do emerytury pomostowej w aspekcie wynikającym z powołanej wyżej uchwały z dnia 17 września 2015 r., III UZP 7/15. Uszło przy tym uwadze tego Sądu, że w świetle definicji pracy w szczególnych warunkach zawartej w art. 3 ust. 1 w związku z ust. 2 pkt 1 lit. b ustawy o emeryturach pomostowych, czynniki ryzyka związane z pracami wykonywanymi na wodzie nie są powiązane ze znaczną uciążliwością (ciężkością) pracy, ale z jej wykonywaniem w warunkach środowiska pracy determinowanych siłami natury. Niewątpliwie członkowie załogi statku rybackiego zatrudnieni w służbie pokładowej wykonują pracę w takich samych warunkach środowiska pracy, niezależnie od zajmowanego stanowiska i przypisanych mu obowiązków.

Z kolei w wyroku z dnia 21 listopada 2016 r., II UK 403/15, LEX nr 2182282 Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że tylko prace rybaków morskich wykonywane w służbie pokładowej mogą zostać uwzględnione przy ustalaniu prawa do emerytury pomostowej, o której mowa w art. 8 (bądź art. 49 w związku z art. 8) ustawy o emeryturach pomostowych. Są to zaś wyłącznie prace wymagające stałego (w czasie wykonywania obowiązków służbowych) przebywania na pokładzie statku przeznaczonego do połowu ryb, bezpośrednio związane z kierowaniem tym statkiem (jego przemieszczaniem się po morzu) oraz realizowane również na pokładzie tego statku prace bezpośrednio związane z połowem ryb. Prace pozostałych członków załogi, choćby w nazwie ich stanowiska znalazło się określenie „rybak morski”, którzy nie pracują w służbie pokładowej, mogą być natomiast uznane za pracę w szczególnych warunkach, jednakże jako „prace na statkach żeglugi morskiej”, wymienione w poz. 23 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych. Ich wykonywanie (przez okres 15 lat) będzie więc uprawniać do emerytury pomostowej, ale tylko tej, o której mowa w art. 4 (lub art. 49 w związku z art. 4) ustawy o emeryturach pomostowych. W stanie faktycznym sprawy ubezpieczony zatrudniony był na stanowisku lekarza okrętowego, był członkiem załogi statku rybackiego, nie wykonywał jednak pracy rybaka morskiego. Do jego obowiązków należało udzielanie szeroko pojętej pomocy medycznej - nadzór zdrowotny nad załogą, udzielanie pomocy lekarskiej, nadzór sanitarny nad pomieszczeniami kuchennymi, magazynami żywności, sanitariatami, nadzór nad pobieraną wodą pitną, wykonywanie badań profilaktycznych. Przy dużym obciążeniu pracą kapitan zlecał ubezpieczonemu prace przy przetwórstwie.

Analizując orzecznictwo sądów powszechnych wskazać należy, że Sąd Apelacyjny w Szczecinie nie zakwalifikował jako pracy rybaków morskich odmawiając prawa do emerytury pomostowej w przypadku ubezpieczonego:

- wykonującego prace radioofficera nie pracującego na pokładzie statku, tylko wewnątrz pomieszczenia - wyrok z dnia 26 listopada 2013 r., III AUa 426/13, LEX nr 1444846; wykonującego prace radioofficera, który nie należał ani do służby pokładowej, ani mechanicznej, a do służby radiokomunikacyjnej - wyrok z dnia 21 września 2017 r., III AUa 589/16, LEX nr 2446558,

- wykonującego pracę oficera pokładowego (wyrok z dnia 12 maja 2015 r., III AUa 703/14, LEX nr 1963905),

- wykonującego prace stewarda gospodarczego (wyrok z dnia 19 stycznia 2015 r., III AUa 364/14, LEX nr 1808770).

Ponadto Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 26 marca 2014 r., III AUa 966/13, LEX nr 1461088 nie zakwalifikował jako pracy rybaków morskich ubezpieczonego wykonującego prace na stanowisku starszego oficera mechanika.

Sąd Apelacyjny, mając na względzie przytoczone przepisy prawa i analizę orzecznictwa, uznał, że ubezpieczony w spornym okresie wykonywał pracę określoną pod poz. 23 załącznika nr 1 ustawy o emeryturach pomostowych - prace na statkach żeglugi morskiej.

Sąd Okręgowy na podstawie przeprowadzonego materiału dowowego (dokumenty osobowo-płacowe, przesłuchanie w charakterze strony ubezpieczonego) ustalił, że wnioskodawca w okresie od dnia 20 listopada 1974 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. zatrudniony był w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w G., gdzie z wyłączeniem okresów urlopów bezpłatnych i odbywania zasadniczej służby wojskowej, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracował kolejno na stanowiskach: młodszy motorzysta, motorzysta (pomimo różnego nazewnictwa praca była tożsama). Dla wszystkich członków załogi obowiązywał wydłużony czas pracy- do 12 godzin na dobę, 7 dni w tygodniu. Niekiedy praca wykonywana była przez 16 godzin. Do zakresu obowiązków ubezpieczonego na ww. stanowiskach należała naprawa silników, maszyn i urządzeń np. wind trałowych. Wskazane czynności wykonywał w maszynowni, pod pokładem. Na zmianie pracował motorzysta i mechanik. Pracę motorzysty ubezpieczony świadczył, codziennie przez 8 godzin, a następnie przez 4 godziny zajmował się połowem i przetwórstwem ryb. W pomieszczeniu maszynowni znajdowały silniki spalinowe i dwa agregaty prądotwórcze, kotły napędzające mączkarnię i przechodziły rury parowe. W pomieszczeniu panowała wysoka temperatura około 38-40 C.

Żegluga morska z definicji jest realizowana między portami morskimi za pomocą wyspecjalizowanych statków, np.: statków pasażerskich do przewozu osób, statków typu RORO do przewozu samochodów ciężarowych i wagonów kolejowych z towarem, kontenerowców do przewozu towarów w kontenerach, gazowców rozmaitego rodzaju do przewozu gazu w różnej postaci, tankowców do przewozu towaru płynnego, głównie produktów przemysłu naftowego, drobnicowców do przewozu towarów liczonych w sztukach, masowców do przewozu towarów sypkich (...)

Pracodawca ubezpieczonego Przedsiębiorstwo (...) S.A. w G. z uwagi na jego charakter, specyfikę zajmował się rybołówstwem dalekomorskim prowadząc połowy na różnych łowiskach wszechoceanu. Pracodawca posiadał statki dalekomorskie tzw. przetwornie, na których wypływało się w rejs w morze bez portów, które trwały 120-270 dni. Łowiono ryby i je przetwarzano.

Skoro ubezpieczony, urodzony po dniu 31 grudnia 1948 r., osiągnął wiek wynoszący co najmniej 60 lat dla mężczyzn, ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy emerytalnej, wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn, nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy, a także posiadał 15 - letni okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowej, to ma prawo do emerytury pomostowej na podstawie art. 49 w zw. z art. 4 pkt 1-5 i 7 ustawy o emeryturach pomostowych. Organ rentowy w apelacji bezpodstawnie kwestionował prawo wnioskodawcy do tego świadczenia. Wbrew stanowisku pozwanego z materiału dowodowego wynika, że ubezpieczony wykonywał ww. pracę w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony dokładnie opisał na czym polegała jego praca na zmianie, gdzie pełnił wachtę i jaki był jej wymiar godzinowy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego.

SSA Daria Stanek SSA Małgorzata Gerszewska SSO del. Beata Golba-Kilian